

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЦЕНТР АДАПТАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ДО СТАНДАРТІВ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАФТИ І ГАЗУ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

за підтримки

ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
АСОЦІАЦІЇ МІСЦЕВИХ РАД «РАДИ ЛЬВІВЩИНИ»
ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ЦЕНТРУ ДОСКОНАЛОСТІ ІМЕНІ ЖАНА МОНЕ ЛНУ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
«ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ЦЕНТР З ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТУДІЙ»

Funded by
the European Union

за участі

DTI UNIVERSITY, DUBNICA NAD VAHOM (SLOVAKIA)
POLITECHNIKA ŚWIĘTOKRZYSKA KIELCE UNIVERSITY OF TECHNOLOGY (POLAND)
BATUMI NAVIGATION TEACHING UNIVERSITY – RESEARCH CENTER (GEORGIA)

ЗБІРНИК ТЕЗ VI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ «СУЧАСНА ПАРАДИГМА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ»

14 - 16 листопада 2024 р.

УДК 35.07
С.91

Збірник тез друкується згідно з рішенням Організаційного комітету за рекомендацією Вченої ради факультету управління фінансами та бізнесу Львівського національного університету імені Івана Франка (Протокол №1 від «10» лютого 2025 року).

Сучасна парадигма публічного управління : Збірник тез VI Міжнародної науково-практичної конференції (14 – 16 листопада 2024р.) / [За наук. ред. канд. екон. наук, доц. Стасишина А.В.]. – Електрон. вид. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2025. 930 с.

ISBN 978-617-10-1091-8

До збірника увійшли матеріали Шостої міжнародної науково-практичної конференції «Сучасна парадигма публічного управління», присвяченої актуальним проблемам теорії та практики публічного управління і адміністрування, питанням підвищення якості наукових досліджень та векторам поєднання зусиль закладів вищої освіти, наукових установ, органів державної влади та місцевого самоврядування, громадськості щодо пошуку спільних ефективних підходів до вирішення актуальних проблем ефективності публічного управління та адміністрування у воєнний та повоєнний період.

Редколегія:

Андрій СТАСИШИН, к.е.н, доцент, декан факультету управління фінансами та бізнесу (відповідальний редактор), ЛНУ ім. І.Франка, Україна

Дмитро ДЗВІНЧУК, д-р філос. наук, професор, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, Україна

Ольга РУДЕНКО, д-р наук з держ. упр., професор, НУ «Чернігівська політехніка», Україна

Галина КАПЛЕНКО, д-р екон. наук, професор, ЛНУ ім. І.Франка, Україна

Бадрі ГЕЧБАЙЯ, доктор економіки, доцент, Грузія

Відповідальність за інформацію, викладену в публікаціях, несуть автори.

© Колектив авторів, 2025
© Львівський національний університет імені Івана Франка, 2025

UDK 35.07
P.91

Reprinted by the decision of the organising Committee on the recommendation of the Academic Council of the Faculty of Financial Management and Business.

The modern paradigm of public administration: Thesis of the VI Intern. Scientific-practice conf. (November 14 - 16, 2024) / [According to the scientific editor. of Ph.D. in Economics, associate Professor Andrii Stasyshyn] – Electronic ed. – Lviv: IFNUL, 2025. 930 P.

ISBN 978-617-10-1091-8

Recommended to teachers, bachelor-, master- and postgraduate-students

The book of theses includes materials from The 6th International Scientific-Practical Conference, «The Modern Paradigm of Public Administration».

Editorial Board:

Andrii Stasyshyn, Ph.D. in Economics, associate Professor, Ivan Franko National University of Lviv, **Ukraine**

Dmytro Dzvinchuk, Doctor of Philosophy, Professor, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas, **Ukraine**

Olha Rudenko, Doctor in Public Administration, Professor, Chernihiv Polytechnic National University, **Ukraine**

Halyna Kaplenko, Doctor of Economic Sciences, Professor, Ivan Franko National University of Lviv, **Ukraine**

Badri Gechbaia, Doctor of Economics, Associate Professor, Batumi Shota Rustaveli state University (National institute of economic research, director), **Georgia**

© The team of authors, 2025
© Ivan Franko National University of Lviv, 2025

Анатолій КЛЮЧКОВИЧ /Anatolii Kliuchkovych/,
д-р політ. наук, доцент
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород, Україна

ПОЗИЦІОНУВАННЯ ПОЛІТИЧНИХ СИЛ НА ВИБОРАХ ДО ПРЕДСТАВНИЦЬКИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ ЧЕСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ У 2024 РОЦІ

Вересневі вибори до представницьких органів влади чеських країв були складовою об'ємного електорального циклу 2024 року. Вони відбулися після виборів до Європарламенту в червні та одночасно з першим туром виборів до Сенату – верхньої палати Парламенту Чеської Республіки. Важливість регіональних виборів полягала у їх сприйнятті як індикатора електоральних настроїв перед загальнонаціональними виборами у 2025 році до Палати депутатів – нижньої палати Парламенту. Важливим питанням було те, наскільки виборці підтримують урядову коаліцію на чолі П. Фіалою, а також чи вдасться опозиційній партії ANO зберегти електоральне лідерство та стабільну регіональну підтримку. В умовах зростаючого впливу правопопулістських і євроскептичних партій у Центральній Європі ці вибори мали показати, наскільки сильними є такі тенденції в Чехії.

В ході передвиборчої кампанії позиціонування чеських партій опиралося як на нові месиджі, так і старі гасла, даючи змогу політичним силам комбінувати підходи та охоплювати ширший спектр електорату. З-поміж тем, які найбільш резонували в політичних програмах партій та їх кандидатів, варто виокремити: соціально-економічні проблеми, ріст інфляції, енергетична криза, стан регіональної системи охорони здоров'я, розвиток місцевої транспортної інфраструктури. Проведення голосування дещо ускладнили наслідки масштабної повені на північному сході країни, але уряд вирішив не відтермінувати вибори.

На виборах до 13 крайових представництв було обрано 685 депутатів, які кандидували від 28 політичних суб'єктів. Найбільшу кількість кандидатів висунули політичні сили ANO – 733(8,86%), Piráti – 715 (8,65%), SPD – 634 (7,67%), Sociální demokracie – 628 (7,59%), KSČM – 602 (7,28%)[5].

Найбільш успішними на регіональних виборах 2024 року були такі політичні сили: ANO [2011 \(ANO\) – 292 мандати](#), Občanská demokratická strana (ODS) – 106, STAN (Starostové a nezávislí) – 73 , Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová (KDU-ČSL) – 49, Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM) – 32, Svoboda a přímá demokracie (SPD) – 32, Starostové pro Liberecký kraj (SLK) – 20, TOP 09 – 16 мандатів [2].

Головним результатом регіональних виборів стала переконлива перемога правопопулістського політичного руху ANO 2011, що отримало 292 з 675 місць в представництвах країв. Як і чотири роки тому рух здобув перемогу в 10 з 13 чеських країв. ANO не вдалося здобути лідерство тільки у Південночеському, Південноморавському та Ліберецькому краях. Політичну силу очолює колишній прем'єр-міністр Чехії А. Бабіш, який зокрема критикував певні аспекти допомоги Україні та антиросійських санкцій, але при цьому засудив російську агресію. Перемогу ANO на регіональних виборах А. Бабіш вважає результатом інтенсивної роботи в парламентській опозиції, але більш важливим для нього буде успіх виборах у 2025 році [4]. Політична сила вибудовувала свою кампанію навколо популістської критики діючої урядової коаліції та акцентувала на вирішенні актуальних соціально-економічних проблем, захисті вразливих суспільних верств. Невдоволення центральною владою допомогло ANO досягти значної електоральної підтримки в більшості регіонах Чехії. ANO вдалося здобути перемогу навіть у Середньочеському краї, який географічно оточує столицю Прагу. Попри те, що депутати міського представництва Праги

обираються на муніципальних виборах, підтримка ANO у Середньочеському краї може відображати електоральний потенціал для зміни політичної динаміки в мегаполісі на наступних парламентських виборах.

Партії діючої правоцентристської коаліції (ODS, KDU-ČSL, TOP 09, STAN, Piráti) значно поступилися опозиційній ANO в багатьох регіонах Чехії. Регіональні вибори показали, що запропонований владними партіями порядок денний недостатньо задовольняє виборців. Ліберально-консервативна ODS на чолі з прем'єр-міністром П. Фіалою просувала ідеї економічної стабільності, намагалася демонструвати стабільність і виваженість у зовнішній політиці, зокрема через активну підтримку України в її боротьбі проти російської агресії. ODS посіла друге місце зі 106 місцями, але перемогла тільки в Південночеському краї, де отримала понад 47% голосів і більшість мандатів. На думку голови ODS П. Фіали, такий результат партії відображає політичну реальність – адже ці вибори не можна вважати успішними для партії, але вони не свідчать і про її фатальний провал [4].

Коаліція SPOLU, яка об'єднує партії ODS, KDU-ČSL і TOP 09, досягла найкращого результату у Південноморавському краї, де отримала майже 40% голосів. В окремих краях ODS, KDU-ČSL, TOP 09 вступали в союз з іншими партіями, такими як STAN, Zelení, що додало їм додаткової електоральної підтримки. Одна з найстаріших чеських партій – консервативна KDU-ČSL – намагається адаптуватися до сучасних викликів і тенденцій, хоч вже і не претендуючи на свій колишній статус т.зв. «третьої сили» чеської партійної системи [1, с. 79].

Чеська піратська партія, яка була складовою урядової коаліції на загальнонаціональному рівні, зазнала нищівної поразки на крайових виборах, отримавши лише 3 місця (у порівнянні з 99 мандатами на регіональних виборах 2020 року). Внаслідок провалу на цьогорічних виборах лідер партії І. Бартош подав у відставку, а партія оголосила про вихід з

урядової коаліції. Перспективи партії на майбутніх парламентських виборах є сумнівними, хоча Piráti все ще зберігають підтримку серед молоді, ліберально та прогресивно налаштованих виборців.

Результати інших учасників виборчих перегонів вплинули на констеляцію політичних сил, що може призвести до формування нових коаліцій на регіональному рівні. Випередивши ANO, в Ліберецькому краї перемогла регіональна політична сила «Starostové pro Liberecký kraj», яка складається з місцевих політиків і концентрується на розв'язанні проблем цього регіону.

На регіональних виборах досяг певного успіху блок лівих і крайньо лівих партій «Stačilo!», який очолюють комуністи (KSČM). KSČM змогла мобілізувати виборців у ключових регіонах, утворити альянси з іншими лівими політичними силами. Чи загрожує Чехії ренесанс лівих ідей покажуть парламентські вибори 2025 року, але повернення комуністів до парламенту є цілком можливим на тлі загострення соціально-економічних проблем, невдоволення політикою ЄС і пошуку виборцями альтернативи традиційним партіям.

Заслугує на увагу ще один представник крайньої частини політичного спектра – націоналістичний рух SPD, відомий своєю антимиграційною і євроскептичною політикою. Обравши коаліційну стратегію участі у цьогорічних крайових виборах, SPD не тільки зберіг кількісно свої позиції, але й розширив регіональне представництво у порівнянні з виборами 2020 року, що на думку голови руху Т. Окамури, можна вважати успіхом [4].

Коаліційний формат суб'єктів виборчих перегонів посилив політичну фрагментованість у представництвах країв. Реальний розклад сил у регіонах залежатиме від успішності подальших переговорів і формування коаліцій. Політико-ідеологічна строкатість створює виклики для формування коаліцій, оскільки чимало партій відмовляються співпрацювати

з владними партіями. Також АНО, незважаючи на переконливу перемогу в більшості чеських країв, може зіткнутися з проблемами формування правлячих коаліцій у регіонах, де буде протидія насамперед з боку правочентристських, ліберальних партій.

Як зазначає Л. Копечек, регіональні вибори в минулому ніколи не призводили до зміни уряду на загальнонаціональному рівні, незважаючи на слабкі результати правлячих партій. Однак вони можуть внести напругу в урядову коаліцію, послабити її єдність або сприяти заміні міністрів [3].

Експерти підкреслюють другорядний характер регіональних виборів у порівнянні з парламентськими чи президентськими. Чеські виборці сприймають регіональні вибори як менш важливі, що відображається на електоральній участі, веденні кампаній політичними силами та їх медійному висвітленні [3].

Позиціонування політичних партій на регіональних виборах 2024 року в Чехії відображало широке різноманіття електоральних стратегій і пріоритетів, оскільки вибори стали важливим індикатором настроїв громадян і можливим прогнозом на парламентські вибори 2025 року. Результати виборів показали посилення позицій АНО та правопопулістів, тоді як владна коаліція і проєвропейські партії опинилися перед необхідністю перегляду своїх електоральних стратегій напередодні виборів 2025 року. Зростання підтримки правопопулістських партій віддзеркалює загальні тенденції, що спостерігаються в країнах Центральної Європи.

Список використаних джерел:

1. Ключкович А. Парламентські вибори 2010 р. в Чеській республіці та Словаччині: аналогії та особливості. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Політологія, Соціологія, Філософія*. Випуск 15. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2010. С. 76-81.

2. Výsledky voleb a referendum. URL: <https://www.volby.cz/> (дата звернення: 23.09.2024).
3. Krajské volby jsou stále druhořadé, je to vidět i v kampani, míní expert. URL: <https://www.brnan.cz/udalosti/krajske-volby-jsou-stale-druhorade-je-to-videt-i-v-kampani-mini-expert>(дата звернення: 23.09.2024).
4. Česká televise ČT24. URL: <https://ct24.ceskatelevize.cz/>(дата звернення: 23.09.2024).
5. Volby ovládlo ANO, vyhrálo v deseti ze 13 krajů. Aktual. 21.09.2024. URL: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/-volby-ovladlo-ano-vyhralo-v-deseti-ze-13-kraju/2571484> (дата звернення: 23.09.2024).
6. Project: “Local democracy and elections in the Czech Republic: the case of the City of Prague” (The International Visegrad Fund). URL: <https://www.visegradfund.org/>

Анна ЗАДОРЖНА /Anna Zadorozhna/

канд. фіз.-мат. наук, доцент

Марина ЯРЕМЧУК /Maryna Yaremchuk/

*здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
зі спеціальності 051 «Економіка»*

*Львівський національний університет імені Івана Франка
м. Львів, Україна*

ПОЛІТИЧНІ КОМУНІКАЦІЇ І РОЗВИТОК ДЕМОКРАТИЧНОГО СУСПІЛЬСТВА

Політичні комунікації є невід'ємною складовою функціонування сучасного суспільства, оскільки вони визначають спосіб передачі інформації між політичними акторами, медіа та громадськістю. В умовах швидкого розвитку технологій та соціальних медіа, політичні комунікації зазнають значних змін, які впливають на формування громадської думки та політичну участь. Порушення довіри до традиційних медіа

ЕЛЕКТРОННЕ ВИДАННЯ

СУЧАСНА ПАРАДИГМА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
ЗБІРНИК ТЕЗ VI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(14 – 16 листопада 2024р.)

За наук. ред. канд. екон. наук, доц. Стасишина А.В.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Андрій СТАСИШИН, Дмитро ДЗВІНЧУК, Ольга РУДЕНКО, Галина
КАПЛЕНКО, Бадрі ГЕЧБАЙЯ

Видавець і виготовлювач: Львівський національний університет імені
Івана Франка, вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000, Львів.

Свідомство про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного
реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої
продукції

Серія ДК №3059 від 13.12.2007